

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

(առարկա)

ԹԵՄԱ՝ Հայոց լեզվի գործնական աշխատանքները որպես սովորողների

ինքնուրույն ուսումնառությանը նպաստող միջոց

Կազմեց՝ Արևիկ Հովհաննիսյան Սամվելի

(անուն, ազգանուն, հայրանուն)

Մեղրու թիվ 2 միջնակարգ դպրոց

(դպրոցի անվանումը)

Ղեկավար՝ Լուսինե Սողոմոնյան

<<Կապանի N2 ավագ դպրոց>> ՊՈԱԿ

(վերապատրաստող կազմակերպության անվանումը)

ԿԱՊԱՆ 2022
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....3

ԳԼՈՒԽ 1

ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ.....

...5

1.1 Սովորողների ինքնուրույն ուսումնառության հասկացությունը և առանձնահատկությունները.....5

1.2 Ինքնուրույն աշխատանքի ժամանակակից մեթոդները հայոց լեզվի դասերին.....

7

ԳԼՈՒԽ 2

Հետազոտական մաս.....9

2.1 ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆԸ ՆՊԱՍՏՈՂ ՄԻՋՈՑ.....9

2.2 ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ.....

..... 12

Եզրակացություն.....1

4

Օգտագործված գրականության ցանկ..... 15

Հավելվածներ.....1

6

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտության արդիականությունը: Ժամանակակից հասարակությունը դպրոցին խնդիր է դնում պատրաստել բանիմաց, մտածող, ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու և գործնականում կիրառելու ունակ շրջանավարտ:

Դպրոցական կրթության մեջ սովորողների ճանաչողական անկախության զարգացումը տեղին է ժամանակակից կրթական հարացույցի համատեքստում, որը վերջին տասնամյակում զգալի փոփոխության է ենթարկվել խորհրդային դպրոցի համեմատ, որը բնութագրվում էր «գիտելիքով» (Ա.Մ. Նովիկով): Հիմնական կրթական խնդիրը՝ գիտելիքների ամուր համակարգ ձևավորելը, փոխարինվեց սովորողներին սովորեցնել ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերել, այս գիտելիքների հիման վրա ինքնուրույն եզրակացություններ անել, ճանաչողական անկախության ցանկություն և ստեղծագործական մտածողություն զարգացնել:

Ժամանակակից կրթության հիմնախնդիրների լուծման հետ կապված իրականացվում է բովանդակության, ձևերի, մեթոդների, ուսուցման միջոցների որոնում՝ գործնականում տալով անհատի ինքնադրսևորման, ինքնազարգացման, ինքնիրացման ավելի լայն հնարավորություններ:

Այս խնդրի արդիականությունն անվիճելի է, քանի որ գիտելիքը, հմտությունները, համոզմունքները ուսուցչից աշակերտ չեն կարող փոխանցվել միայն ուսուցչի խոսքով: Փոխանցման գործընթացը պետք է ներառի տեղեկատվությանը ծանոթություն, ընկալում, անկախ մշակում, իրազեկում, այդ գիտելիքի ընդունում, պատրաստակամություն և կարողություն այն կիրառելու և անհրաժեշտության դեպքում հարստացնելու համար:

Ատեստավորման աշխատանքը նվիրված է հայոց լեզվի ժամանակակից անհատականության վրա հիմնված դասի պայմաններում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման խնդրին, օգտագործելով նոր տեխնիկա, մեթոդներ:

Հետազոտության նպատակն է՝

1. մշակել և փորձարկել մեթոդական առաջարկություններ,
2. սովորողների ինքնուրույն աշխատանքը կազմակերպել նոր տեխնիկայի, մեթոդների կիրառմամբ

Ուսումնասիրության օբյեկտը՝ դպրոցականների ինքնուրույն աշխատանքն է:

Ուսումնասիրության առարկան՝ հայոց լեզվի դասաժամերին դրա արդյունավետ իրականացման պայմաններն են:

Այս նպատակների իրականացման համար մեր առջև դրել են հետևյալ խնդիրները՝

1. Վերլուծել մանկավարժական, հոգեբանական, մեթոդական գրականության մեջ «սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի» խնդրի ուսումնասիրության աստիճանը:
2. Մշակել մեթոդական առաջարկություններ հայոց լեզվի դասերին սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման համար:
3. Ընտրել ախտորոշիչ գործիքներ նախագծի արդյունքները գնահատելու համար:
4. Փորձարկել «Անկախ աշխատանքի կազմակերպման մեթոդական առաջարկությունները» և արդյունքների հիման վրա ներկայացնել աղյուսակներ:

Աշխատանքի կառուցվածքը՝ աշխատանքը կազմված է ներածությունից, երկու գլխից յուրաքանչյուրը երկուական ենթագլխից, եզրակացությունից, օգտագործված գրականության ցանկից և հավելվածներից: Առաջին գլուխը իր մեջ ներառում է տեսական անդրադարձ հետազոտվող թեմային, երկրորդ գլուխը նվիրված է հետազոտության ընթացքին և վերջնարդյունքին: Հավելվածում տեղ են գտել հետազոտվող նյութը հարստացնող և լրացնող մի շարք աղյուսակներ և դասի ընթացքը ներկայացնող դիագրամներ: Ընդհանուր 16 տպագրական էջ:

ԳԼՈՒԽ 1

ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

1.1 Սովորողների ինքնուրույն ուսումնառության հասկացությունը և առանձնահատկությունները

Բավական չէ տեղեկատվություն տալը, անհրաժեշտ է օգնել զարգացնել ուսումնական աշխատանքի հմտությունները, ձեռք բերված գիտելիքներն օգտագործելու կարողությունը:

Սովորողների ճանաչողական գործունեության բարձրացման ուղիներից մեկը տարբեր ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումն ու անցկացումն է: Նրանք բացառիկ տեղ են գրավում ժամանակակից դասին, քանի որ սովորողը գիտելիքներ է ձեռք բերում միայն ինքնուրույն գործունեության ընթացքում: Դասարանում սովորողը պետք է աշխատի ուսուցչի ղեկավարությամբ: Պասիվ լսելը, դասագրքից անգիր արվածը դեռ հեռու է գիտելիքից: Այն, ինչ ձեռք է բերվում սեփական ակտիվ

աշխատանքով, ամուր և լավ յուրացվում է: Ինքնուրույն աշխատանքը ուժ է տալիս, այնուհետև սովորեցնում է աշակերտին փնտրել հարցի պատասխանը, կարդալ լրացուցիչ գրականություն, առանձնացնել հիմնականը, էականը, տալ երևույթների բացատրությունը և մեկնաբանությունը, մտածել և փնտրել, առաջ քաշել վարկածներ, այսինքն՝ ի վերջո ձեռք բերել գիտելիքներ:

Ինքնուրույն աշխատանքը ցանկացած դասի ամենակարևոր և անբաժան մասն է, քանի որ այն թույլ է տալիս բացառել պարապ ժամանցը, ստիպում է միտքը աշխատել, ավելի ամուր և խորը յուրացնել ուսումնասիրվող նյութը: Անկախ աշխատանքը պետք է բազմազան լինի, դրանց տեւողությունը օպտիմալ է այս դասի համար: Եվ այս մասին շատ լավ մեջբերում է արել Կ.Գ. Ուշինսկին՝ «երեխան անընդհատ ակտիվություն է պահանջում և հոգնում է ոչ թե ակտիվությունից, այլ դրա միապաղաղությունից ու միակողմանիությունից»¹:

Ինքնուրույն աշխատանք հասկացվում է որպես սովորողների ցանկացած կազմակերպված գործունեություն, որի նպատակն է իրականացնել դիդակտիկ նպատակը հատուկ դրա համար հատկացված ժամանակում:

Այս ոլորտի մասնագետներն ընդգծել են, որ սովորողների համար կարևոր է մեթոդ և ուղղորդող թել տալ կազմակերպման, գիտելիքների ձեռքբերման համար, ինչը նշանակում է նրանց զինել մտավոր աշխատանքի գիտական կազմակերպման հմտություններով և կարողություններով, այսինքն. նպատակ դնելու, դրան հասնելու միջոցներ ընտրելու, աշխատանքը ժամանակին պլանավորելու կարողություն: Համապարփակ և ներդաշնակ անհատականության ձևավորման համար անհրաժեշտ է համակարգված կերպով այն ներառել ինքնուրույն գործունեության մեջ, որը հատուկ տեսակի կրթական առաջադրանքների գործընթացում՝ ինքնուրույն աշխատանք, ձեռք է բերում պրոբլեմային-որոնողական գործունեության բնույթ:

Ժամանակակից դպրոցի համար հասարակության հիմնարար պահանջը անհատականության ձևավորումն է, ով կկարողանա ինքնուրույն ստեղծագործաբար լուծել գիտական, արդյունաբերական, սոցիալական խնդիրները, քննադատաբար մտածել, զարգացնել և պաշտպանել իր տեսակետը, իր համոզմունքները, համակարգված և շարունակաբար համալրել և թարմացնել իր գիտելիքները

¹ Ст'ю Зимняя И.А. "Основы педагогической психологии" - М, 1980, ст 70

ինքնակրթության միջոցով, կատարելագործել հմտությունները, ստեղծագործաբար կիրառել դրանք գործնականում²:

Այս նպատակներին հասնելու համար մենք կարող ենք առանձնացնել սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման հետևյալ պահանջները³:

1. Դասի ցանկացած ինքնուրույն աշխատանք պետք է ունենա կոնկրետ նպատակ, և սովորողը պետք է իմանա դրան հասնելու ուղիները:
2. Ինքնուրույն աշխատանքը պետք է համապատասխանի սովորողի սովորելու կարողություններին: Բարդության մի մակարդակից մյուսին անցումը պետք է աստիճանաբար լինի:

Ուսուցիչը ապահովում է տարբեր տեսակի ինքնուրույն աշխատանքի համադրություն և ինքնին աշխատանքային գործընթացի կառավարում⁴:

Ինքնուրույն աշխատանքը պետք է ունենա նվազագույն կարծրատիպեր, քանի որ դրա հիմնական խնդիրը սովորողի ճանաչողական կարողությունների, նախաձեռնողականության և ստեղծագործական կարողությունների զարգացումն է:

1.2 Ինքնուրույն աշխատանքի ժամանակակից մեթոդները հայոց լեզվի դասերին

Նոր աշխարհում հայտնվում են նոր գաղափարներ, նոր տեխնոլոգիաներ: Նորարարական տեխնոլոգիաները անդրադարձել են նաև կրթությանը: Այսօր տարբեր մեթոդներ են ներդրվում և հաջողությամբ կիրառվում հայոց լեզվի դասերին:

Գործնականում այս ամենի կիրառումը իրականացվում է հետևյալ փուլերով⁵:

² Տե՛ս Եսիպով Բ.Պ., Самостоятельная работа учащихся на уроках.- М., 2001, ст. 108

³ Տե՛ս Абдуллина Л.И., «Нетрадиционные уроки литературы», Москва, «Вако» 2011г.ст. 56

⁴ Տե՛ս Божко Н.М., М.И. Кирсанова. Литература. Нетрадиционные уроки. 9-11 классы. Волгоград, «Учитель», 2009г. Ст. 87-88

⁵ Տե՛ս Нильсон О.А. «Теория и практика самостоятельной работы учащихся» - Тал., 1976, ст 99-103

Սկզբնական փուլը դասի թեմայի վերաբերյալ սովորողների գիտելիքների և հմտությունների ինքնուրույն թարմացումն է և ունի ախտորոշիչ բնույթ: Նախապես պատրաստված դասի բացիկների վրա սովորողներն արձանագրում են այն, ինչ արդեն գիտեն ուսումնասիրվող թեմայի մասին: Սա անհրաժեշտ է սովորողներին նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու համար: Բայց ոչ բոլոր սովորողները կարող են ինքնուրույն հիշել իրենց ուսումնասիրած նյութը, ուստի նրանց առաջարկվում է տարբերակված օգնություն:

1-ին փուլը ձևավորում է սովորողների կարողությունը դասի ընթացքում իրենց համար որոշակի նպատակ դնելու համար: Ելնելով ուսումնասիրվող թեմայի վերաբերյալ նախկինում ձեռք բերված գիտելիքներից և օգտագործելով ծրագրի պահանջները (հիմնական գիտելիքներ, հմտություններ և կարողություններ) յուրաքանչյուր սովորող կարողանում է հասկանալ, թե ինչ նվազագույն նպատակ կարող է դնել իր համար այս թեման ուսումնասիրելիս:

2-րդ փուլը նոր գիտելիքների առաջնային յուրացման փուլն է: Նյութի ներկայացումը և ուսումնասիրությունը կարող է իրականացվել տարբեր ձևերով:

Ճանապարհներից մեկը ուսուցչի կողմից նյութի համառոտ ներկայացումն է՝ կենտրոնացած դրանում ամենադժվարի կամ գլխավորի վրա, որին հաջորդում է հենց իրենք՝ սովորողների կողմից խորացումը՝ լրացուցիչ ուսումնական միջոցների օգնությամբ:

Երկրորդ մեթոդը կապված է սովորողների կողմից նյութի կոլեկտիվ ուսումնասիրության հետ՝ օգտագործելով տարբեր ուսումնական միջոցներ: Ուսուցիչը ուղղակիորեն չի մասնակցում նյութի ներկայացմանը: Նյութը բաժանվում է խմբի սովորողների միջև, ուսումնասիրվում նրանց կողմից, այնուհետև ներկայացվում և մշակվում ստատիկ, դինամիկ կամ փոփոխական զույգերով⁶:

Երրորդ ճանապարհը սովորողների կողմից նյութի ինքնուրույն ուսումնասիրությունն է: Հասկանալի է, որ տեղեկատվության հետ ինքնուրույն աշխատելու կարողությունը ամենակարևոր առանցքային իրավասություններից է:

Նյութը ներկայացնելու և ուսումնասիրելու վերը նշված եղանակները դասավորված են ըստ սովորողների ինքնուրույն գործունեության բարձրացման

⁶ Տե՛ս Թորոսյան Կ., Կ. Չիբուխչյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ծեռնարկ, «Չանգակ» հրատարակչություն, 2014 թ.

աստիճանի: Բայց դա չի նշանակում, որ արդյունքում մենք պետք է անցնենք միայն սովորողների կողմից նյութի ինքնուրույն ուսումնասիրմանը: Մեթոդի ընտրությունը որոշվում է նյութի բարդության աստիճանով:

Այս աշխատանքն ավարտվում է ըստ մոդելի և գնահատման ինքնաքննությամբ (կամ փոխադարձ քննությամբ):

3-րդ նոր կրթական տեղեկատվության բլոկի իրագեկում և ըմբռնում, գործողության մեթոդների իրագեկում:

Նախ, ուսուցչի հետ միասին կատարվում է բնորոշ առաջադրանք, այնուհետև՝ տիպիկ առաջադրանքի ինքնուրույն կատարում (անհրաժեշտության դեպքում՝ օգտագործելով դիագրամներ, աղյուսակներ), աշակերտների խնդրանքով նրանց տրամադրվում է փոխադարձ օգնություն, ուսուցչի կողմից անհատական օգնություն:

4-րդ նոր նյութի համախմբում: Դասարանում և տանը աշակերտները կատարում են պարտադիր վարժություններ թեմայի շուրջ, բազմամակարդակ առաջադրանքներ, բարձրացված բարդության առաջադրանքներ, փորձում են պատասխանել հարցերին: Թույլատրվում է օգտագործել աղյուսակներ, ուսուցչի անհատական օգնություն, օժանդակ օգնություն:

Հմտությունների և կարողությունների գիտելիքների շտկումը վերջին փուլն է: Աշակերտները վերլուծում են թեմայի վերաբերյալ թույլ տված սխալները, անհրաժեշտության դեպքում խնդրում են անհատական օգնություն ուսուցչից, անհատական խորհուրդ ուսուցչից, օգնություն օգնականից դասին և դասից դուրս⁷:

ԳԼՈՒԽ 2

⁷ Стен Галеева Н.А. «Сто составляющих структуры учебного учебника» - М.: «Педагогика», 2007г., ст 32

Հետազոտական մաս

2. 1 ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԹՈՒԹՅԱՆԸ ՆՊԱՍՏՈՂ ՄԻՋՈՑ

ԴԱՍԻ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՊԼԱՆ

Առարկա՝ Հայոց լեզու

Դասարան՝ 5-րդ

Թեմա՝ «Հայկը և Բելը» (գոյականի ձևափոխությունները խոսքում)

Դասի նպատակները՝ (Տե՛ս հավելված 1)

- Կարողալու կարողությունների զարգացում՝ պահպանելով կարողալու որակական հատկանիշները:
- Ամրակայել երկխոսությունները դերերով կարողալու հմտությունները:
- Զարգացնել նկարագրական խոսք կառուցելու կարողությունները՝ բնագրից ընտրելով և կարդալով այն բառերն ու արտահայտությունները, որոնցով հեղինակը բնութագրում կամ նկարագրում է հերոսներին:
- Ամրակայել բնագրի հերոսներին համեմատելու և հակադրելու կարողությունը:

Լեզվական կարողություններ՝

- Կսովորեն նախադասությունների մեջ տեղադրել գոյականը՝ համապատասխան ձևափոխություններով:
- Կամրապնդեն հոմանիշ և հականիշ բառերի մասին ունեցած գիտելիքները:

Ցուցադրական նյութեր՝ հոմանիշ հականիշներ ցուցապաստառ, քարտային առաջադրանքներ, հերոսների նկարներով պաստառ:

Դասի ընթացքը՝

Խթանման փուլ՝ կազմակերպչական մաս տնային հանձնարարությունների պարզաբանում: Աշակերտները կներկայացնեն թե ովքեր են հերոս համարվում և

«մտագրոհ» մեթոդի միջոցով կներկայացնեն իրենց իմացած հերոսներին (Տե՛ս հավելված 2): Արևի շողերին կլրացնեն Հայկ Նահապետ, Սասունցի Դավիթ, Զորավար Անդրանիկ, Մեսրոպ Մաշտոց, Կոմիտաս, Գարեգին Նժդեհ, Վիկտոր Համբարձումյան և այլն:

Իմաստի ընկալման փուլ՝ աշակերտները կկարդան «Հայկը և Բելը» բնագիրը հատված առ հատված: Դասի այս փուլում նպատակահարմար է օգտագործել Կանխագուշակումների աղյուսակ մեթոդը: Յուրաքանչյուր հատվածի ընթերցումից հետո առաջարկում ենք աշակերտներին տետրում գծել և լրացնել հետևյալ աղյուսակը.

Ի՞նչ եղավ	Ի՞նչ կլինի հետո	Ինչու՞ եք այդպես կարծում
-----------	-----------------	--------------------------

Յուրաքանչյուր հատված ընթերցելուց հետո տեսնել աշակերտներից ում կանխագուշակումներն էին բնագրի հաջորդ հատվածին մոտ: Այս աշխատանքի նպատակն այն է, որ երեխաները լինեն ուշադիր և հետաքրքրված կարդան մնացած հատվածները:

Բնագրի ընթերցումից հետո դասի ամրապնդման համար նախատեսված հարցեր. (Տե՛ս հավելված 3):

1. Ո՞վ էր Հայկը և ինչու՞ հեռացավ Բելից:
2. Ո՞վ էր Բելը և ինչու՞ հարձակվեց Հայկի երկրի վրա:
3. Կարդալ Հայկին և Բելին բնութագրող տողերը:
4. Կարդալ Հայկի և Բելի կռիվը նկարագրող հատվածը:

Յուրաքանչյուր աշակերտ կստանա նաև լեզվական առաջադրանքներ գոյականի վերաբերյալ. (Տե՛ս հավելված 4):

1. Բնագրից դուրս գրել անձ ցույց տվող 5 գոյական և գործածել նախադասություններում:
2. Բնագրից դուրս գրել հոգնակի թվով գործածված գոյականները և դարձնել եզակի:
3. **Հայկ** գոյականը տեղադրել նախադասություններում՝ ենթարկելով համապատասխան ձևափոխությունների.

————— քաջ ու կորովաձիգ մի դյուցազն էր:

————— սակավաթիվ գորքը հաղթեց Բելի մեծաքանակ գորքին:

Ես շատ եմ ուզում նմանվել —————:

Այդ օրվանից ————— անունով մեր երկիրը կոչվում է Հայաստան, իսկ մենք՝
հայ:

————— հայերը քաջություն են ժառանգել:

4. Բնագրից դուրս գրել հականիշ բառազույգերը:

5. **Նեո** բառը համապատասխան ձևափոխություններով տեղադրել նախադասությունների մեջ:

Ֆիզկուլտ դադար՝ պաստառի թեմատիկ նկարում գտնել հականիշ բառազույգեր:

Այս փուլում կարելի է օգտագործել «Թռուցիկ գրառումներ» մեթոդը: Երեխաներին բաժանում ենք կպչուն թղթիկներ և հանձնարարում ենք բնագրից դուրս գրել նյութի հիմնական գաղափարները: Յուրաքանչյուր աշակերտ փակցնում է իր գրածը գրատախտակին, կարդում և բացատրում է թե բնագրի ո՞ր մասն էր իր համար կարևոր և ինչու՞: Այս մեթոդի կիրառումը այնքանով է օգտակար, որ յուրաքանչյուր աշակերտի հնարավորություն է տրվում ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել:

Կշռադատման փուլ՝ Աշակերտները բաժանվում են աշխատանքային խմբերի, և յուրաքանչյուր խումբ լրացնում է իր կողմից գծված Վենի դիագրամը՝ բնութագրելով Հայկին և Բելին:

Տնային աշխատանք՝ հանձնարարել դասը կարդալ և պատմել:

Վերջում գնահատել աշակերտներին՝ ելնելով նրանց մասնակցության ակտիվությունից և պատասխանների ճշտությունից:

2.2 ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Դասարան	6-րդ
Ուսուցիչ	Արևիկ Հովհաննիսյան
Առարկա	Մայրենի
Թեմա	Ավ. Իսահակյան «Արագածին»
Նպատակը՝ Կիմանա	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ավ. Իսահակյանի կյանքի և գործի մասին բանաստեղծության գաղափարական բովանդակությունը շրջակա աշխարհի մասին /Արագած լեռ/
Կկարողանա	<ul style="list-style-type: none"> ✓ պատմել Ավ. Իսահակյանի մասին ✓ բանավոր և գրավոր խոսք կազմել ✓ .ճանաչել և սիրել հայրենի բնաշխարհը, Արագած լեռը
Ուսումնական նյութեր	Ավ. Իսահակյանի դիմանկարը, Արագած լեռը պատկերող սահիկներ, Մարտիրոս Մարյանի կտավներից, երաժշտություն
Խթանում	<p>Դասարանում փակցված են Ավ. Իսահակյանի դիմանկարներից, աշակերտների՝ Արագածի նկարազարդումներից: Սահիկների միջոցով ցուցադրվում է Արագածի հրաշք բնությունը՝ հավերժական ձյունը, խառնարանային կրկեսը, երփներանգ ծաղիկները: Ձեկուցողներն, իրար լրացնելով, պատմում են Արագած լեռան մասին՝ կիրառելով գիտական բառապաշարի բառեր:Ներկայացնում են Ստ. Կուրտիկյանի «Արագածի չորս կատարները»՝ դերային խաղի միջոցով: Քառագագաթ Արագածը, ժողովրդի պատկերավոր մտածողությամբ, քույրերի, անձնագոհության</p>

	խորհրդանիշն է:
Իմաստավորում	<p>Ցուցադրվում են Մարտիրոս Սարյանի ` Արագածը ներկայացնող նկարները: Երեխաները համոզվում են , որ աշխարհահռչակ նկարչի գույներն անկրկնելի են:</p> <p>Անկրկնելի է նաև մեծանուն քանաստեղծի բառային գունանկարը: Հակիրճ տեղեկություններ են հաղորդում Ավ. Իսահակյանի մասին, հատկապես ` Արագածի փեշերին անցկացրած մանկության մասին: Ապա արտասանում են քանաստեղծությունը, բացատրում ավաստ, սեգ, պերճ, աբրեշում բառերի իմաստը: Զրույցի միջոցով արտահայտում են իրենց համակած զգացմունքների մասին: Բանաստեղծը հասել է իր նպատակին ` այն ձոն է, փառաբանություն, ջերմ հայրենասիրության , հայրենի եզերքի հանդեպ ունեցած ջերմ սիրո արտահայտություն: Աշակերտները համեմատություն են կատարում գեղանկարչության և քանաստեղծության միջև:Նրանց տարբերությունը գույնն ու բառն է : Բանաստեղծը գունանկարը ստեղծել է մակդիրների, համեմատությունների, փոխաբերությունների, անձնավորման միջոցով:</p>
Կշռադատում	<p>Վերջում տալիս են հարցեր . Դուք ներկայացրեցիք Արագած լեռը գիտական և գեղարվեստական խոսքի միջոցով, լսեցիք երգ, դիտեցիք նկարչի ստեղծագործություն: Դուք ինչպես, ինչ միջոց կընտրեք Արագածը նկարագրելու համար:</p>
Տնային աշխատանք	<p>Գրել գիտական կամ գեղարվեստական շարադրանք ` <<Արագած>>, <<Արագածին>> քանաստեղծության նկարագրաբանում:</p>

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Սովորողների անկախության զարգացումը անձի սոցիալականացման և նրա ինտելեկտուալ, հաղորդակցական, հուզական և կամային ոլորտների զարգացման կարևորագույն միջոցն է:

Անկախության զարգացմանը կարելի է հասնել՝ խրախուսելով սովորողին ինքնուրույն որոնումների, այս կամ այն գործողության գիտակցված ընտրության, իր աշխատանքի արդյունքների ինքնագնահատման:

Անկախության զարգացումը դպրոցականների կրթական գործունեության կարևորագույն տարրն է, մինչդեռ, կարծում եմ, այն շարունակում է մնալ ամենաթույլ կետը շատ սովորողների կրթական աշխատանքի հմտությունների համակարգում: Ուստի իմ մանկավարժական գործունեության նպատակն է դպրոցականների մոտ զարգացնել ինքնակրթության անհրաժեշտությունը, քննադատական վերաբերմունքը նրանց կրթական գործունեության արդյունքներին:

Անկախ գործունեությունը հայոց լեզվի և գրականության դասերին ամենահաճախ օգտագործվող աշխատանքի ձևն է: Այն հաղորդակցման հմտությունների ձևավորման

միջոց է, քանի որ ուղղված է հիմնականում աշակերտների խոսքի, արտահայտիչ ընթերցանության, հմտությունների և խոսքի մշակույթի զարգացմանը, երեխաների բառապաշարի հարստացմանը:

Անկախ աշխատանքը, ներառյալ ինքնատիրապետման և փոխադարձ վերահսկողության տարբեր ձևերի օգտագործումը, ակտիվացնում է դպրոցականների գործունեությունը, քանի որ նկատվում է հաղորդակցության տարբեր ձևերի ակտիվացում (զույգերով, խմբերով աշխատելու գործընթացում միմյանց հետ հաղորդակցություն, հաղորդակցություն ուսուցչի օգնականի հետ՝ խորհրդատու, ուսուցչի հետ, հաղորդակցություն դասագրքի, բառարանի, ձեռնարկի հետ): Դասավանդման որակի բարելավումը սերտորեն կապված է դասարանում ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդների կատարելագործման հետ:

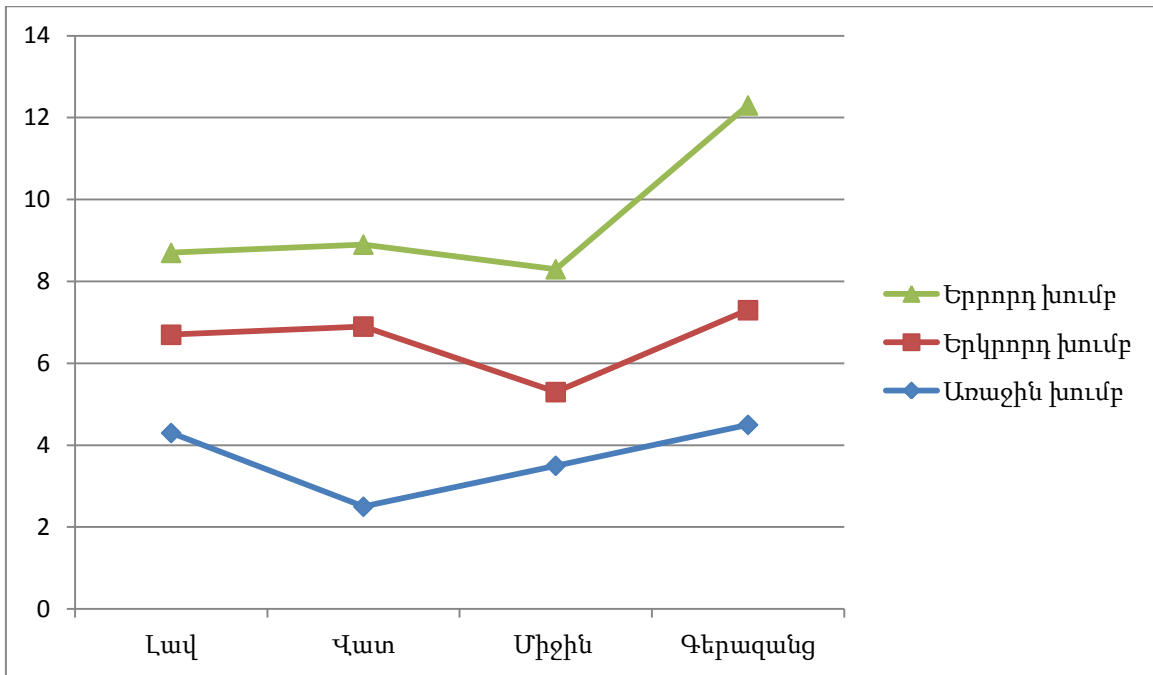
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Թորոսյան Կ., Կ. Չիբուխյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2014թ.
2. Абдуллина Л.И., «Нетрадиционные уроки литературы», Москва, «Вако» 2011г.
3. Божко Н.М., М.И. Кирсанова. Литература. Нетрадиционные уроки. 9-11 классы. Волгоград, «Учитель», 2009г.
4. Галеева Н.А. «Сто составляющих структуры учебного учебника» - М.: «Педагогика», 2007г

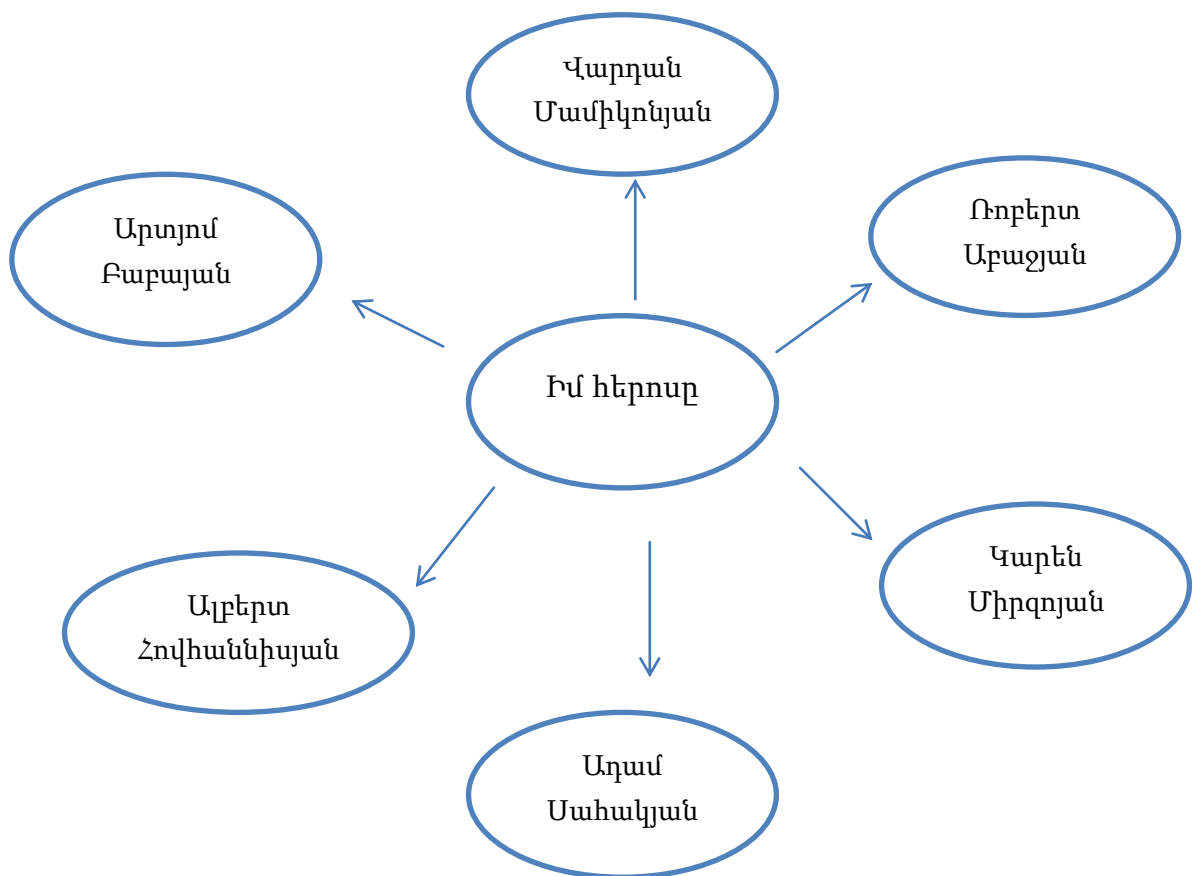
5. Горностаева З.Я. «Проблема самостоятельной познавательной деятельности» // Открыт. школа. - 1998. - № 2,
6. Ёсипов Б.П. "Самостоятельная работа учащихся на уроках" - М.: Учпедгиз, 1961,
7. Есипов Б.П., Самостоятельная работа учащихся на уроках.- М., 2001,
8. Зимняя И.А. "Основы педагогической психологии" - М, 1980, ст 70
9. Конышева А.В. «Организация самостоятельной учащихся по иностранному языку» - Каро: Санкт- Петербург, «Четыре четверти», Минск, 2005
10. Кралевич И.Н. «Педагогические аспекты овладения обобщенными способами самостоятельной учебной деятельностью» / Мн. – 1989,
11. Нильсон О.А. «Теория и практика самостоятельной работы учащихся» - Тал., 1976,
12. Пидкасистый П.И. "Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении" — М, 1980

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1

Հավելված 2

Հավելված 3

Խմբի համար	Ո՞վ էր Հայկը և ինչու՞ հեռացավ Բելից:	Ո՞վ էր Բելը և ինչու՞ հարձակվեց Հայկի երկրի վրա:	Կարդալ Հայկին և Բելին բնութագրող տողերը:	Կարդալ Հայկի և Բելի կոիվը նկարագրող հատվածը:
Առաջին				
Երկրորդ				
Երրորդ				
Չորրորդ				

Հավելված 4

